

שפתיים לזהות

נות פופ בילבד אינו מדוייק ואף מרגיז בהתעלמות שלו מהישיגי אמריקה בכל שטחי האמנות בכלל. רוברט מאדרוול, האנס הופמן, קלאס אולדנברג ועוד רבים האנס צגים בתל-אביב, מהווים ייצוג מרשים ל" תחום הציור והפיסול באמריקה.

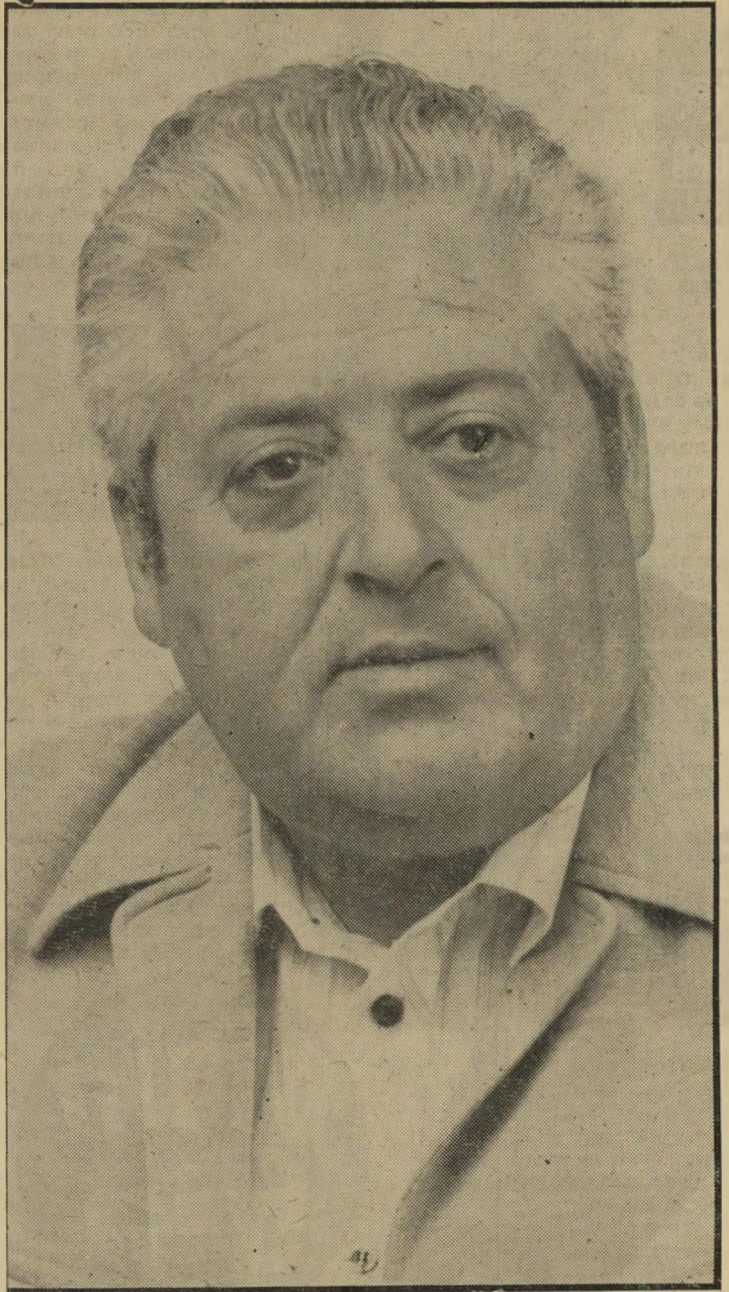
האמן ויטו אקונצ'י מיוצג בסרט וידיאו של פנטסיות מיניות. הוא מתאר לעצמו שמתחת לשולחן נמצאת נערה ומציג את תגובותיו בהתאם. דייוויד גריפית, יוצר הסרטים האמריקאי הדגול, מיוצג בסרטים באורך מלא ובסרטים קצרים. סיגנון עברי דתו, כמו השימוש בקלווראפ ובמצלמה הר נעה בעת הצילומים — השפיעו על רבים וטובים אחריו. גריפית שאף למעשה להיות משורר ומחזאי, ומכיוון שלא הגשים את חלומו, מצא את דרך ביטוי בקולנוע. הר קולנוע שלו הוא ממש שירה. הסרט ניצנים שנקטפו הוא סרטו הלירי מכולם. הסרט העוסק בהשלמה עם אלימות, תוך תיאור שכונות העוני של לונדון, נחן ביופי ופיו- טיות תוך תיאור ריאליסטי. גדול אמני הסרט האילם של אמריקה מיוצג בסרטים המוצגים מידי יום במוסיאון תל-אביב.

אחד מרבים. גדולתו העיקרית של מוחא היא הבאת אמנות הנעשית עליידי אמנים צעירים ולא מוכרים לקהל הרחב. אחד האמנים שהציגו בקומה הראשונה של המוסיאון בניו-יורק בתערוכת יחיד היה האמן הקליפורני ויליאם וילי. אמן צעיר ומוכשר זה זכה בכל הפרסים האפשריים בארצות-הברית, אך בגלל מגוריו הרחוקים בקליפורניה, הוא פתח ידוע לקהל הניו- יורקי. מנהלי מוחא החליטו שחובה להציג את יצירותיו לקהל המבקרים. ואכן היה בתערוכתו משהו מדהים ומיוחד. תחת לצייר בצבע על בד ולרשום על גיר, כמקור בה, הפך וילי את היוצרות. על בדים לא מתוחים, ובלי צבע רקע, צייר בעיפרון מה שנראה כקישקוש. היו אלה גופים הר נראים מהאוויר או משהו דומימפה של חלקים בארצות-הברית, כשפה ושם הוא הוסיף לקינוח כחם עדין וחיוור של צבע.

„עשר שנים אני חולם להביא תערוכה זו לתל-אביב, ורק עתה הצלחתי להגשים זאת.“ אומר ואלדו ראסמוסן, מנהל התוכנית הבינלאומית של המוסיאון לאמנות מודרנית בניו-יורק. ראסמוסן, גבר נעים סבר, מגלה שכבר בגיל צעיר שאף לעבוד כאור- צר המוסיאון הניו-יורקי הנודע. שנתיים ימים עבד במוסיאון בעיר קטנה בארצות- הברית, ואז, כשעבר לניו-יורק, התקבל מיד לעבודה במוסיאון שעליו חלם. מאן ועד היום, במשך 25 שנה, משמש הוא בתפקיד מנהל התוכנית הבינלאומית של המוסיאון.

לפני עשר שנים פגש ראסמוסן בדייר חיים גמזו — או מנהל מוסיאון תל-אביב, והשניים העלו את הרעיון של הבאת האור- סף בניו-יורק לתל-אביב. התוכנית לא יצי או לפועל מסיבות תקציביות. המוסיאון הר אמריקאי מודרן ארט, נוסד לפני יובל שנה. מטרתו של המנהל הראשון, אלפרד באר, היתה להפעיל את המוסיאון בכל תחומי האמנות, דבר שלא היה מקובל עד אז. ואכן, כשבאים לבנין הגדול שברחוב 53 בניו-יורק, אפשר תמיד ליהנות מהאוסף העשיר של אמנות המאה העשרים; תערוכות מתחלפות של אמנים עולמיים, כמו מאטיס, מונק וסיאן או תערוכות-ענק של פיקאסו, בצד תערוכות ארכיטקטורה וצי- לום. על התרומה שתרם המוסיאון להכרה בצילום כבאחד משטחי האמנות הלגיטימיים, הוא זכה לפני כמה שנים בפרס הר אוסקר. הפסלון המוזנח ניצב גאה בקומה הראשונה, ליד המעליות.

התזזה ספונטנית. כימעט כל שטחי האמנות שמומא ניהג להציג ולטפח, מר צגים עתה בכל אולמות מוסיאון תל-אביב, כשהם מלווים בהקרנות סרטים וידיאו. אנ- שים, שלא יצאו את גבולות הארץ, או לא ביקרו בניו-יורק, יכולים לראות את יציר- רות ענקי הציור והפיסול, הסרט והעיצוב של האומה האמריקאית. יצוג נכבד במיור

התנצלות

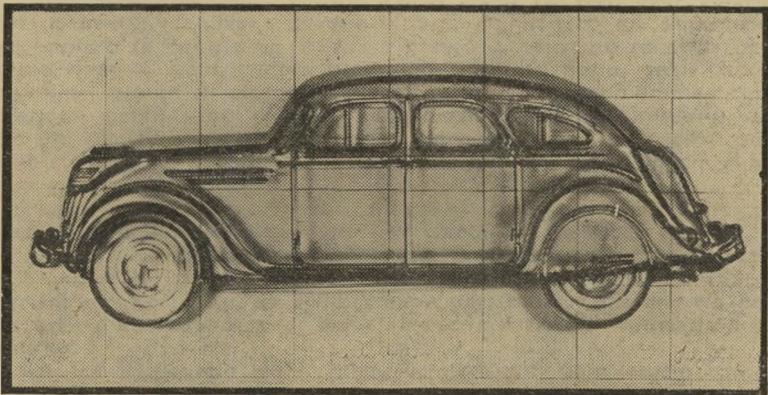
תחת הכותרת „מטולה: מרכז הפשע“, פירסם „העולם הזה“ (2202) כתבה שבה נכתבו ויחסו על- ידנו דברים אחדים לביאליק בלסקי ממטולה, המטי- לים דופי בו ובמעשיו.

מר ביאליק בלסקי פנה אלינו באמצעות פרקליטיו בעניין הנ"ל, וכתוצאה מכך חזרה המערכת ובדקה את העובדות. בעיקבות הבדיקה הנ"ל מוצאת המערכת חובה לעצמה להתנצל לפני מר ביאליק בלסקי על הדברים הבלתי-נכונים אשר נכתבו עליו.

בין היתר התברר למערכת כי הדולרים אשר היא סברה כי היו מזוייפים, לא היו מזוייפים כלל, והם אף הוחזרו למר בלסקי על-ידי המיטטרה.

כן התברר למערכת כי לא היה קשר פלילי כל שהוא בין מר בלסקי ובין העבריינים, וכי לא נעשתה עימו כל עיסקה על-ידי המיטטרה, והוא אף לא העיד במישפטם של אותם עבריינים.

אנו מצטערים על עוגמת-הנפש אשר נגרמה למר בלסקי ללא הצדקה עובדתית, עקב הכתבה הנ"ל. מר בלסקי לא היה מעוניין בפיצוי כספי.

„זרימת אור בכרופיל“ של קלאס אולדנברג, 1969
ענקי הציור, הפיסול, הסרט והעיצוב

על הניר היה מצייר בצבעי גואש דמויות מלאות מיסטריוז, במיוחד דמות שלה קרא „מר בלתי טבעי“. התת-מודע, הסוריאליסטי- טי, התערבב בסיגנון ציור כה מיוחד, ש- אין מי שיכול להתעלם מציוריו.

ויליאם וילי (42), גבוה מאד, רוה, בעל שיער חלק וארוך ומגודל שפם, מתאר ב- קול רך ונמוך את סיפורו. נולד באינדיא- נה, אך בגיל עשר עקר למערב ארצות- הברית. אז החל גם לעבוד לפרנסתו, בממ- שו את תורת אביו, קבלן הבניין. האב לא היה מאושר מבחירת בנו את האמנות כ- מקצוע. לכן נאלץ הצעיר לממן את אהבתו לעצמו. הוא מכר עיתונים ועבד בחנות ל- אמנות. אז החל גם ללמד ציור — כדי להת- קיים. ילדותו, שבה היה מבלה לרוב בק- רון-נוסע עם אביו הקבלן, השאירה בו חותם עז. הבא לביטוי בציורי המסתור- נור פים שלו. „שבעתי נדודים“, הוא מספר, „ולכן אינני מוכן להציג כיום באירופה — דבר שעשיתי בתחילת שנות השבעים, כש- הצגתי במילאנו, בפאריס ובמוסיאונים שר- נים.“

את הצלחתו יש לייחס לא רק לאיכות עבודותיו, אלא גם להכרה שמומא העניק לו ב-1976. זהו סיפור הצלחה אחד מני רבים, המתאר כיצד מוחא העניק את חר- תמו לאמן מוסיים, והביא להפצתו ברבים. ובזה גדולת המוסיאון.

חד יש לציורי ג'קסון פולוק, הנחשב לאבי ה- „אקשן פיינטינג“ — ציור הפעולה. פול- לוק היה חלוץ השימוש בצבע על הבד בצורות לא-שגרתיות, כמו הנחת הצבע ישר מהשפופרת. התזזה, כביכול ספונטנית אך מבוקרת. גם וילם דה קונינג, המיוצג במיספר רב של עבודות, נחשב לאחד מ- אבות המופשט-אבסטרקטיוניסטי, אם כי אצי- לו אפשר עדיין להבחין בדמויות מרוס- קות ומעוותות המהוות בסיס לציוריו. דה קונינג הוא אחד הבודדים מקבוצת המופ- שט האבסטרקטיוניסטי שנוחר עדיין בחיים, והוא זוכה לאיצטלה אלוהית הקרב קהי- לת האמנים העולמית. כל יתר חברי הר תנועה הזו, שכל אחד מהם צייר בסיגנון האופייני לו, כמו מארק רוטקו, ברנט גיור מן ואף פולוק עצמו, מצאו את מותם בצר- רה טראגית בגיל צעיר יחסית. האלילים הנוכחיים המוצגים אף הם בתל-אביב הם: פרנק סטלה, הלן פרנק נטבלר, ז'ול אוליצי- קי, קנת גולנד ודן פלאביין.

ציורו של טום וסלמן — זוג שפתיים לזהות עם סיגריה בגודל ענק — גירה את מנהלי המוסיאונים בגרמניה ובשווייץ לשים את הציור מייד בכניסה, כסמל לאמ- ריקה. אוצרי מוחא נעלבו מכך, ולא הס- כימו. הדמוי של אמנות אמריקאית כאמ- רודרנית.

• שמו המקוצר של המוסיאון לאמנות מודרנית.